

Izhaja

v s a k p e t e k z d a t u m o m
p r i h o d n j e g a d n e v a .

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo. Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Velja

za celo leto 4 krome.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje n a p r e j .

Za in s e r a t e s e p l a č u j e p o 20 v i n .
o d g a r m o n d - v r s t e v s a k o k r a t .

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXIX.

Celovec, 4. rožnika 1910.

Štev. 23.

Kdor pospešuje „Mir“, dela za narod!

Jezikovni zakon za celo Avstrijo.

Nasprotstvo med Čehi in Nemci se je zadnje leto tako poostriilo, da je delovanje češkega deželnege zboru onemogočeno. To je zadelo Češki mnogo škode; škodo trpijo pa Nemci ravno tako kakor Čehi. Nobena stranka noče odnehati. Čehi ne, ker so v večini, Nemci ne, ki so v močni manjšini in so z obstrukcijo onemogočili vsako delo v deželnem zboru. Podoba češkega deželnege zboru je bila enaka štajerskemu. Na Češkem je obstruirala nemška manjšina, na Štajerskem pa slovenska. Vendar je pa med tema dvema obstrukcijama velikansk razloček. Na Štajerskem so bili slovenski poslanci prisiljeni, da zagrabijo orodje obstrukcije. Nemci so nameravali z novim zakonskim načrtom spraviti popolnoma v svoje roke deželni šolski svet in ugrabit Slovence še par slovenskih okrajnih šolskih svetov. Slovenske predloge, tudi take, ki so bili izključno gospodarskega značaja, so zavračali, iz proračuna na pr. so kratkomalo črtali postojanko 200.000 K za podporo za prenavljanje vinogradov. Vrh tega so hoteli s spremembo poslovnika nadeti Slovence še nagobčnik, da bi morali ti mirno gledati, kako reže nemška večina z neusmiljeno roko rane na telesu slovenskega ljudstva.

Drugače na Češkem. Tam so Nemci tako ravnopravni kakor Čehi. Dobrote deželnege zboru uživajo v isti meri kakor Čehi. Le tipična nemška gospodoželjnost jim ne da miru: Dovolj jim ni, da so ravnopravni, gospodje hočejo biti, ne samo enakovredni. Zato zahtevajo ločitev nemških okrajev od čeških, kratkomalo, Nemci zahtevajo samoupravo. Čehi pa svoje kraljevine nočejo deliti, ker so v premoči. Bili so časi, ko so Čehi zahtevali delitev dežele, Nemci pa so se jim rožali. Zdaj pa, ko kaže za Nemce bolje, da se ločijo, so začeli v deželnem zboru češkem obstruirati. Čehi so bili pripravljeni izpolniti Nemcem

želje do skrajnosti, kar so celo zmernejši nemški listi, kakor „Vaterland“ priznavali in, ker se Nemci niso vdali, zvrnili vso odgovornost za neplodnost deželnege zboru češkega na Nemce same.

Ta okolnost je bila povod, da so Nemci in Čehi začeli prav resno misliti na narodno spravo potom jezikovnega predloga za Češko. Sedanja vlada ni imela nujnejšega posla, nego da je skušala to uresničiti z mrzlično naglostjo. Ni težko uginiti, zakaj se je vladi tako mudilo, da doseže na Češkem narodno spravo, dočim ima sicer za te in enake glasove, prihajajoče od slovenskega juga, gluha ušesa. Kakor hitro bi se bila dosegla na Češkem narodna sprava, bi Čehi vstopili v vladno kolo, Jugoslovani bi ostali v svojih težnjah osamljeni. Naravna posledica bi bila, da bi se „Slovanska Jednota“, ki dela vladi take preglavice, razbila. Jugoslovani bi ostali tam, kjer smo bili dosedaj. Med Čehi samimi so se slišali glede narodne poravnave potom jezikovnega predloga za češke dežele razni glasovi. Že meseca prosinca smo tedaj opozarjali brate Čehi na dosedanjo solidarnost med Čehi in Slovenci in jih pozivali, da se ozirajo na naše razmere in se postavijo v svojo in Jugoslovanov korist na stališče: Ali jezikovni zakoni, narodna sprava za celo državo in v eni in isti dobi ali pa boj do zmage! Vlada ne bi smela upati na dosego sprave na severu, dokler je ne bo želela tudi na jugu!

Ta zahteva je vse premalo prodrila v javnost. Nemci so se je bali. Poslanec Dobernig je takoj protestiral proti temu, da bi se jezikovni boji v alpskih deželah in na Češkem spravljali v zvezo in izjavil, da alpski Nemci nikdar ne bodo pripustili delitev uprave v jezikovnomešanih deželah na jugu v nemško in slovensko. Nemški listi so pisali o nujnosti sprave med Čehi in Nemci, o nujnosti take sprave med Nemci in Slovenci so molčali, kljub temu, da so štajerski Slovenci v deželnem zboru dokazali s svojim možatim nastopom krvavo in nujno njeno potrebo. Vse to pa jim ni nič pomagalo. Novi narodni boji na jugu, zlasti narodno gibanje na Koroškem, v prvi vrsti škandali nemškega uradništva na celovškem

kolodvoru, so pretresli slovanske politične kroge in dali povod, da so poslanci v „Slovanski Jednoti“ začeli bolj nego prej kdaj misliti na jezikovni zakon za celo državo.

Izmed čeških strank so se zavzeli zanj zlasti agrarci in hočejo izdelati tak okvirni zakon. „Slovanska Jednota“ o tem še ni sklepala. Ako sklene, spraviti okvirni državni jezikovni zakon kot nujni predlog na dnevni red v državnem zboru, potem so od vlade nameravane konference glede jezikovnega zakona za Češko odveč. Po poročilu korespondence „Zentrum“ bo „Slovanska Jednota“, če se ne bo odločila za nujni predlog, vsaj gotovo zahtevala, da se od vlade spočetka le za rešitev jezikovnega vprašanja na Češkem nameravane konference vršijo na razširjeni podlagi okvirnega, vse kronovine obsegajočega zakona. Teh posvetovanj bi se potem udeleževali zastopniki vseh avstrijskih narodov.

Za okvirni zakon se zanimajo zelo Rusini in socialni demokratje. Vsled tega je upanje, da jezikovni zakon za vse avstrijske kronovine prodre, zlasti še, ker so zanj severni Nemci sami. Važno vprašanje pa nastane, po kakih načelih se bo izgotovil jezikovni zakon.

Laški državni poslanec dr. Bugatto je naredil načrt za tak zakon in ga izročil zastopnikom vseh strank v državnem zboru. Jezikovni zakon po Bugattovem načrtu bi bil za Slovence popolnoma — nesprejemljiv, ker se naslanja na deželno zakonodajstvo. S takim jezikovnim zakonom bi prišli na pr. koroški Slovenci iz dežja pod kap. Po tem načrtu bi morale vse deželne oblasti in njihovi organi posluževati se v zunanjem občevanju in poslovanju jezika, ki je v deželi ali v dotičnem okraju navaden. V deželah, kjer sta dva ali več jezikov v deželi navadni, bi imeli pri nastavljanju tisti uradniki prednost, ki obvladajo oba ali več v deželi navadnih jezikov v pismu in besedi. Če kak uradnik glede jezikovnega znanja za kako mesto ni prav sposoben, se mu dotično mesto izroči samo provizorično s pogojem, da se mora priučiti potrebnega jezika v določenem času. To bi bilo nekaj za kurzovce! Pa kaj bi vse to Slovence pomagalo, ko pa ostane odprto vprašanje, kateri jezik pa je v

Podlistek.

Materi . . .

(Spisal A. B.)

— — — in zopet mi stopajo pred oči mladostni dnevi, lepi in sladki, kakor so spomini. Stopaš mi Ti, mati, taka kot takrat, srečna. Še se spominjam tihih pomladnih noči z gorkimi sapicami in njih šepetanjem s figovimi listi in z listi širokega latnika pred hišo. Bila si srečna takrat. A ko sem odšel, si postala otožna. In zakaj? . . .

Ko te zrem tiho, nekoliko sključeno, obraz Tvoj, na katerem so začrtane temne poteze skrbi in žalosti, mi vztrepeta duša in solze mi prikipje iz oči.

In Ti me ljubiš, ljubiš gorko. Skrita je Tvoja ljubezen, zaklenjena v srcu in le v nočeh brez spanja prikipi iz njega kakor od mogočnih skal zaprt vrelec v planini. Vzplapola, kakor plamenček iz grmade, iz gostega dima. Tvoja materina prikrivana ljubezen, bolj gorka, kakor solnčni prameni v poletnem jutru, bolj sladka, kakor poljub devin, prvi poljub v prvi nedolžni ljubezni . . .

Taka je Tvoja ljubezen —

Bojiš se, da padem, da omagam na cesti življenja. Radi tega one poteze na nekdanj tako srečnem obrazu, radi tega je ugasnila ona luč, oni žar, skrivnosten, kakor devino srce v prvi skrbni ljubezni, kakor solza v njenih temnih

očeh. Radi tega si otožna, ker se bojiš ter trepečeš zame, da omagam, padem; kajti težavna je pot, katero si mi izbrala, pokazala, da dospem do ciljev.

Večkrat mi stopajo v pomladnih nočeh, prepreženih s tajnostnim sijajem in sladkostjo spominov, mladostni dnevi pred oči. Kakor sence vstajajo, lepi, kakor da bi se kopali v solzah jutranje rose, da se zamislim in zatopim v nje. Za vrsto prihajajo v lepih, belih haljah mimo mene. Mladi obrazi, otroška smehljajoča lica prihajajo in med njimi Ti, taka kot takrat v bajnih pomladnih večerih. Kakor da bi se šetala moja duša med cvetjem, stopa med njimi. In sladki so ti spomini, da se jim moja duša odpre, kakor bel lilijin cvet solčnim žarkom, plava med njimi, kakor v morju razkošnosti, srčna, vesela . . .

In iz dneva gre dalje, dalje v mrak, v temo. Dolgo blodi na potih mraku in išče spominov. A jih ni nikjer. In v temi zapazi luč, medlo, kakor so zvezde v luninih nočeh. V hrepenenju vztrepeta in zaželi si one luči, one svetlobe.

In kadar pride do luči, se ustavi in ozre nazaj v temo. Tam onkraj vstajajo iz teme preteklosti spomini, smehljajoči, sladki. In med njimi si Ti, mati . . .

Tako rada bi šla nazaj, ne skozi temo, temveč nad njo, na lahkih krilih brezskrbnosti, na krilih nežne, mladostne poezije. A tema leži in zastira pot, po kateri je prišla. Le onkraj teme žare spomini; gleda jih in se pase v njih razkošnosti . . .

V tihih nočeh mi stopajo pred oči ti spomini, stopi mi Tvoja ljubezniva podoba, podoba

iz mladosti, smehljajoča, srečna . . . In moja duša jo objame. Kakor iz megle mi za prvo priplava druga sključena, otožna, da vztrepeta moja duša, solza mi prikipi iz očesa, solza porojena v ljubezni do Tebe —

— — — — — taka je Tvoja ljubezen; neizmerna je, velika, kakor plamen jutranje zvezde, žareče v zarji hrepenenja, čista in sladka, kakor voda gozdnega vrelca. V takih nočeh, tihih, sentimentalnih, med šepetanjem in šelestenjem, se spominim Tvoje ljubezni, Tvojih temnih, tožnih oči in trepetajoče solze v njih, tako svetle, tako bliščeče, kakor rosna kapljica na temnozelenem listu divje lipe v zlatem, rožnem jutru. In srečen sem, vesela je moja duša, o mati . . .

Te vrstice so namenjene Tebi, v Tvoj spomin. Ljubezen do Tebe jih je porodila na dnu srca, da so spuhtele, privalovile iz mojih grudi, da sem jih zapisal v nočeh, v bajnih s sladko poezijo ljubezni prepreženih nočeh, ko se mi zbuja mladostni spomini in spomini na Tebe, draga mati —

Promocija bosenskega mohamedanca. Pravniki Savetbeg Basagić iz Stolaca je bil na dunajski visoki šoli promiran za doktorja filozofije. Basagić je prvi mohamedanski doktor filozofije iz Bosne in Hercegovine in sploh prvi doktor med Jugoslovani, ki si je pridobil doktorat iz slovstva in zgodovine arabskega, perzijskega in turškega jezika. Dr. Basagića kandidira mohamedanska samostojna stranka v mestni kuriji za bosensko-hercegovski deželni zbor.

deželi ali v okraju navaden? Kdo naj to določi? Ali naj bodo merodajni za to dosežani odloki ali praksa, katera je seveda na Koroškem v nasprotju z raznimi tozadevnimi jezikovnimi določbami? Ali pa naj to določi državni zbor ali kak drug činitelj? Bugottov načrt ima po našem mnenju v to za nas najslabšega činitelja: kateri jeziki naj veljajo v posameznih sodnijskih okrožjih kot v deželi navadni jeziki, naj določi deželno zastopstvo na podlagi izjav deželnega odbora, politične oblasti in deželnega nadsodišča. Če se te ujemajo, morajo biti za deželno zastopstvo obvezne, sicer odloči zadnje. Kdor ve, kakšno stališče zavzemajo te oblasti nasproti narodnim pravicam Slovencev, se bo samo nasmehnil in ne bo izgubljal nobene besede. Gotovo je, da bi se vse navedene oblasti ne izrekle soglasno, da je slovenščina v koroški deželi navaden jezik. V tem slučaju bi imel besedo deželni zbor. Kako bi ta odločil, ve vnaprej že vsakdo. Kdo ga more prisiliti, da bi napravil sklep, ki odgovarja resnici in dejstvom? Koroški deželni zbor je zmožen na pr. izjaviti, da na Koroškem sploh ni Slovencev, ampak samo nekaj vasi, v katerih se govori drug jezik, ki je le soroden slovenščini.

Zato mora, morda v nasprotju z mnenjem čeških zastopnikov, biti deželno zastopstvo pri tem popolnoma izključeno, ker bi povsod postopalo strankarsko. Če imajo Nemci zares resno voljo za sporazum s Slovani, se bo to najbolje in najbolj pravično storilo potom državnega zbora na podlagi dognanih dejstev in zakonov. Slovenski poslanci, čuvajte naše pravice!

Darovi.

Za podljubeljski „Delavski dom“:

477. Matija Wutti, Ločilo	K	5—
478. Ign. Selahar, župnik v p., Ljubljana	„	2—
479—480. Nabiralnik pri g. Kušarju, Celovec	„	10—
481—482. Nabiralnik v Sv. Jakobu v Rožu po M. Ražunu	„	10—
483. Gregor Presečnik, župnik, Frankolovo	„	3—
„ Ivan Murovec, dekan, Črniče	„	1—

Za pogorelce v Črni po uredništvu „Mira“:

Č. g. župnik Šimen Greiner iz Št. Jakoba ob cesti 20 K.

Koroške novice.

Sodalitas ss. C. J. ima prihodnji četrtek, 9. rožnika 1910, ob 2. uri popoldne v prostorih slov. kršč. delavskega društva (Kosarnske ulice 30, I. nadstropje) svoj zadnji sestanek pred počitnicami. Nadaljevala in končala se bode enketa: Kako povzdigniti nravnost koroškega ljudstva. Vsi č. gg. sobratje so k tem važnem sestanku vlnudno povabljeni. *Predsedništvo.*

25 letnico svojega službovanja v tiskarni družbe sv. Mohorja je slavil 1. rožnika 1910 tiskarski strojnik g. Josip Praznik. Čestitamo!

Umrl je v Celovcu nagle smrti bankir iz stare celovške rodovine Suppanove, gosp. Janez Suppan. Pri zadnjih deželnozbornih volitvah je bil od nemškonalne stranke izvoljen v deželni zbor kot zastopnik celovškega mesta. Pripadal je k zmernejšim ljudem nemškonalne stranke in se ni zadiral v Slovence. Osebo je bil priljubljen in spoštovan. N. v m. p.!

Trgovec Zier je že zapustil Celovec in se podal na Dunaj.

Na tuberkulozi na možganih je umrl 30. m. m. vojak 9. lovskega bataljona Prummer.

Nadporočnik Jožef Hreglich, ki je vsled nesrečne ljubezni poizkusil samomor z revolverjem in si obstrelil oči, je popolnoma oslepel in bo 6. t. m. superarbitriran.

Od vlaka povožen. V nedeljo zjutraj so našli na progi pri Otočah pri Celovcu ostanke trupla in obleke neznanega moža, ki je prišel pod vlak. Glava in noge so bile odtrgane, pljuča in drob po tleh raztresene. Mož ni prišel pod vlak zjutraj, kakor so poročali nemški listi, ampak ponoči enkrat, ker ga je nekdo opazil mrtvega kmalu po popolnoči. Kdo je nesrečnež, se še ni moglo dognati. Govori se, da je neki Karol Kržišnik iz Oslice na Kranjskem, od druge strani se poroča, da sumijo v njem tajnika okrajne bolniške blagajne v Marenbergu.

Ponesrečen polet z letalnima strojema v Celovcu. V nedeljo se je zbralo zunaj na širnih Vresah pri Celovcu kakih 4 do 5 tisoč ljudi, da si ogledajo polet inženirja Jožefa Sablatnika in Oskarja Heima. Še več ljudi je bilo izven vojaškega vežbališča. Hribčki v okolici pri Št. Jurju in Spodnji Goričici so bili kar posejani z ljudmi. Vendar pa z dežele ni bilo toliko ljudi, kakor so jih v Celovcu pričakovali. Velikanska reklama s plakati po deželah je bila odveč. Pa je bilo tudi boljše, da ni bilo ljudi z dežele, ker bi se bili nad ponesrečenim poletom jezili, zlasti, ker je bila vstopnina previsoka. 10 K, 5 K ali

eno krono si za kak negotov polet vsak človek ne more privoščiti. Mnogi so tudi godrnjali, ko se je polet ponesrečil. Sicer je bil prvi javni poizkus z Wrightovim letalnim strojem vsekako zanimiv in je napravil Celovčanom mnogo zabave. Pilota Heim in Sablatnik, slednji je slovenskega pokolenja, sta dokazala, da sta v vodstvu letalnih strojev Wrightovega sistema popolnoma doma. Zlasti Sablatnik je kljub nesreči dokazal svojo zmožnost. Letalni poizkus je pa tudi dokazal, da je letalni stroj Wrightovega sistema pravzaprav šele v prvih stopnjah razvoja. Zakaj veter, ki je tresčil oba stroja na zemljo, je bil tako malenkosten, da bi ne bil smel imeti na polet tako velikega vpliva. Heim se je vzdignil proti polšesti uri s tal. Pnevmatična kolesa so zadržala po trati, ko je začel stroj delovati, in kmalu se je vzdignil letalni stroj kake 4 metre visoko. Pomikal se je naprej z velikansko naglico, pa vetrov sunek je pogнал stroj s silo nazaj k zemlji. Bila je nevarnost, da ga zanese veter sredi med gledalce, pa Heim ga je znal v toliko ukrotiti. Stroj, ki ni padel visoko, se je neznatno poškodoval, da so ga lahko takoj popravili. Dolgo je čakal potem Heim, da se veter poleže. Potem se je zopet dvignil s tal kakih 10 metrov visoko, in bliskoma je preletel plan in se skrnil za prvim malim gozdičem v vzhodni smeri proti Hrastovcu. Na enkrat ga pritisne k tlom vetrov sunek, ki mu Heim ni bil več kos. Stroj je s sprednjim delom začel padati in veter ga je nagnil na stran. Stroj se je poškodoval, pa vendar samo toliko, da ga je bilo mogoče takoj naslednje dni popraviti. Ljudje so radovedno leteli na kraj nesreče. Heimu se ni ničesar zgodilo. Še večjo smolo je imel Sablatnik, ki se je na posestvu barona pl. Gutmannstala vzdignil in hotel prijadrti s svojim letalnim strojem na vojaško vežbališče, da bi gledalce na ta način presenetil. Tam bi bila naj s Heimom skupaj manevrirala po zraku. Pa zopet je veter prekrizal ta lep načrt. Sablatnik se je res dvignil v smeri proti Št. Jakobu nad 100 metrov visoko in ponosno priplul do Štravsca na velikovski cesti. Veter je tiral stroj proti zemlji, in zaman se mu je ustavljal Sablatnik. Z višine kakih 80 metrov je padel stroj na tla. Vrh tega je nesreča še hotela, da se je zadel ob pleten plot iz žice. Stroj se je precej hudo poškodoval, pa vendar ne tako, da bi ga v nekaj dneh ne bilo mogoče docela popraviti. Hudomušneži so se tem poizkusom posmehovali, delali dobre in slabe dovtipe, občutljivejši ljudje so se pa tudi kregali, češ, da je vse skupaj zanič in le ljudem žepne prazni. Prihodnje nedeljo, če bo vreme ugodno, nameravata Heim in Sablatnik s popravljenimi stroji poizkusiti nov polet. Morda bosta imela več sreče.

O nemških krščanskih socialcih na Koroškem je objavil „Slovenec“ ostro kritiko. Očita jim, da „so se v narodnem oziru odpovedali katoliškemu načelom in postali nasproti Slovincem ravno tako sovražni kakor so nemški nacionalci; neprikrito simpatizirajo z nemškimi svobodomiselnimi obrambnimi društvi, kakor na pr. z nemškim „Schulvereinom“, sami so začeli rogoviliti v „Ostmarki“, s katero hočejo baje ponemčevati naš slovenski Rož. Naravnost škandal imenuje „Slovenec“ dejstvo, kar je pisal „Kärntner Tagblatt“ povodom 30letnice nemškega „Schulvereina“. Posebno mu zameri, da v poročilu „Tagblatt“ ni omenil, da se je udeležil „Schulvereinove“ skupščine profesor Höniger iz Berolina kot zastopnik društva za ohranitev nemštva v inozemstvu, torej društva, ki ne pozna avstrijsko-nemške meje, in ker je „Tagblatt“ molče odobral govor učitelja Otterja proti verskim vjam v ljudskih šolah. In sedaj — nemški „Katholischer Schulverein“? Kdo ga bo zagovarjal in svojedobno slavil njegova zborovanja? Koroški krščanski socialci gotovo ne! Po njih logiki spada v staro šaro, pomenja že danes cepljenje bojnih moči!“ Tako „Slovenec“. Nas zanima samo, ali bo „K. T.“ tudi to pot požrl prav mirno hude „Slovenčeve“ očitke, kakor je dosedaj vse „Mirove“, kadar jih je zaslužil? Smo res radovedni! Vsekako bolje je, da odgovori na take očitke, zamolči pa raje v prihodnje svoja lažniva poročila o škandalih na celovškem kolodvoru, ki jih je po zgledu „Freie Stimmen“ valil vedno na Slovence, ki so mirno zahtevali vozne listke v slovenščini, namesto na uradnike, ki so škanđale provocirali.

Ljubljanska kreditna banka. Kakor se nam poroča, je imela dne 31. maja t. l. končana subskripcija na pet tisoč komadov novih delnic „Ljubljanske kreditne banke“ zelo sijajen uspeh. Ne samo, da so se stari delničarji udeležili podpisovanja skoro brez izjeme vsi, so razum teh podpisali še novi subskribentje čez dva tisoč komadov novih delnic.

Dražba manufakturnega blaga v Celovcu. V Celovcu se vrši v takozvani „Auktionshalle“, Wagplatz 2, od 6. do vštete 11. in od 13. do

vštete 18. junija t. l. vsak dan dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 2. do 8. ure javna dražba manufakturnega blaga v skupni vrednosti 40.000 K. Značilno za celovške razmere je, da so gotovi ljudje po Celovcu raznesli vest, da se ta dražba ne bo vršila, da bi tako na prav lep način sami prav vredno zdražili blago in naredili lep dobiček.

Liberalna zmedenost. Sijajni shod zaupnikov naše narodne slovenske stranke, ki je rogoviljenje liberalcev po Koroškem hudo obsodil, je liberalce popolnoma zmedel. V svoji zmedenosti že ne vedo, kaj bi pisali, da bi svojo blamažo bolje prikrili. Zadnji „Korošec“ že ni vedel kaj novega povedati in je za uvodni članek vzel že prej pogreto laž, da se je občni zbor „Katoliško-političnega društva“ vršil pri zaprtih durih. Liberalcev se le k shodu zaupnikov ni pustilo, ker se ljudi, ki rujejo proti slovenski narodni stranki, vendar ne more prištevati k zaupnikom te stranke. Če pa je bil občni zbor političnega društva pri zaprtih durih, kakor laže „Korošec“, kako pa da so prišli nanj liberalci? Na občnem zboru se je liberalce pozvalo, da se naj oglasijo, da ne bodo potem izza plota metali kamenje; pa te korajže niso imeli. Njihov navzoči voditelj je kar lezel vkup. Zdaj pa seveda kažejo korajžo, ki je pa precej zmedena. Celo „Slovenski Narod“ je čisto zmeden in ni mogel o dr. Brejcu napisati kaj drugega, nego da je pogrel staro, v „Miru“ pa že korenito zavrnjeno budalost, češ, da je dr. Brejc kriv in ne nemškonalni sodniki, da so iz koroških sodišč izgnali slovenščino. „Slovenskemu Narodu“ je treba vsako reč prav natančno in večkrat razložiti, da jo razume. Zato je treba tudi to zadevo „Narodu“ še enkrat pojasniti, morda jo bo vendar enkrat kapiral. Ko je dr. Brejc prišel na Koroško, je začel slovensko uradovati in je tudi pri sodiščih dosledno to zahteval, pa ne za mrvico več pa ne manj, kakor je g. dr. Kraut rekel, da se je za njegovega časa uradovalo. Nemškonalni sodniki so mu pa odrekli to pravico, in vsi rekuzi, vse pritožbe, vsi protestni shodi slovenskih advokatov in koroških Slovencev niso pomagali. Sedaj pa čujte, ljudje božji, da vse to ni nič pomagalo, je kriv dr. Brejc, ker je poskrbel vse te pritožbe in proteste. Če bi pa tega ne bil storil in bi se bil uklonil povelju nemških nacionalcev, potem bi bile po klasični logiki „Slov. Naroda“ pravice slovenskega jezika na Koroškem — varovane. Iz tega se vidi, kaka oslarija je to, če „Narod“ trdi, da je dr. Brejc naredil jezikovne spore, da bi s tem delal reklamo za svojo pisarno. Jezikovne spore so povzročili vendar le nemškonalni sodniki, ker so vzeli slovenskemu jeziku njegove pravice, ne pa dr. Brejc, ki je te pravice zagovarjal. In če se je dr. Brejc pri tem boju zatekel pred slovensko javnost in jo poklical na pomoč, zlasti slovensko časopisje, je storil le svojo dolžnost, kar so vsi odvetniški shodi vsako leto tudi odobrili. Kaj bi neki liberalci rekli o dr. Brejcu, če bi se bil tedaj pred nemškimi nacionalci skrnil, kakor delajo to kaj radi liberalci, ki jih v teh za narod tako važnih časih ni sram, za slovenske stranke in celo zase delati nemške vloge. Če se pravi boriti se za narodne pravice delati reklamo zase, potem so bili vsi navdušeni članki „Slovenskega Naroda“ o 20. septembru 1908 le reklama zase. Bo že štimalo! Tako je tudi to dokaz, da liberalci sila veliko o narodnosti govorijo, mislijo pa zraven — na svoj žep. In ker sami tako mislijo, zato tudi drugim to podtikajo!

Pogreb g. bankirja Supana je bil velikansk. Udeležila se ga je velikanska množica. Sprevod je vodil mil. g. kanonik Ferdinand Wappis. Pogreba so se udeležili tudi mil. g. knez in škof dr. Jožef Kahn, deželni predsednik baron Robert pl. Hein, knez Orsini-Rosenberg, deželni glavar baron Leopold Aichelburg pl. Labia, zveza nemškonalnih deželnih poslancev, zastopniki celovškega občinskega sveta itd.

Kot predrzen živinski tat se je izkazal neki dninar iz Št. Petra pri Celovcu, ki je pod imenom Peter Leschanz ponudil nekemu celovškemu mesarju dve govedi na prodaj. Povabil ga je, da si jih pride ogledat na gosposvetsko pašo, kjer je ponudil mesarju enega junca in eno telico za 380 K. Živina pa v resnici ni bila njegova. Mož je šel k občini in prosil za nekega posestnika živinski potni list. V noči od 23. na 24. m. m. je pa na paši ukradel živino. Mesarju se je zaradi nizke cene živine zdela kupčija sumljiva. Poslal je v Gospa Sveto takoj nekega fanta, da o zadevi poizve. Tako so prišli tatu kmalu na sled in ga izročili sodišču v Celovcu.

Bankir Supan je še pred nedavnim časom šel na lov na petelina. Na vprašanje, kam da bo šel letos na letovišče, je šaljivo odgovoril: V Annabichl (kjer je pokopališče). Rajni je slovenske rodovine. Njegov oče je prišel iz Kropce s Kranjskega. N. v m. p.!

K občinskim volitvam v Celovcu. Komunalno društvo sklicuje volilni shod za volilce III. razreda 3. t. m., ob pol 9. uri zvečer h Grümmerju. Na oklicu je podpisan za komunalno društvo inženir Franc Sattler.

Osebnost. Kot ravnatelj c. kr. tobačne tovarne v Celovcu je nastavljen g. Kaliwoda.

300 vojakov 17. pešpolka se je vrnilo v petek, 3. t. m., iz Tarde na Ogrskem v Celovec. 600 vojakov je namreč odšlo iz Celovca na Ogrsko, da pomagajo vzdržati red pri volitvah.

Borovlje. (Šola.) Med Kusternikom v Borovljah in podljubeljskim provizorjem se že od onega časa sem kuha neka kaša (saj mi smo dobili tak vtis), odkar se je slednji pri c. kr. okr. šolskem svetu pritožil, da mu nadučitelj ne naznani šole prostih dni. Ker pa g. Kusternik od tistih dob še dovolj pravilno izpolnjuje to dolžnost in goreče „ljubi“ g. Arnuša, mora se seveda sklopiti, da je bila pritožba rešena povoljno — pa ne za obadva. Nesreča za oba pa je hotela, da je moral letos toliko sovraženi g. Arnuš namesto obolelega kaplana v Borovljah bivati pod eno streho z g. Kusternikom na boroveljski abecedariji. Sicer to bivanje ni trajalo Bog ve kako dolgo, vendar pa toliko časa, da je Kusternik vsaj enkrat našel priložnost in na svojega prijatelja iz Podljubelja vrgel eno krepko zabavljico. Vsakemu človeku je namreč znano, da g. Arnuš že več let sem trpi na hudi vratni bolezni (zdaj na pr. že več tednov biva ob Jadranskem morju) vsled tega je ob slabem vremenu ostal doma, in sploh opustil počevanje ter to naznanil prečastitemu škofijstvu. Kusterniku tega ni poročal, ker ga on ni nastavljal. Seveda se je zdelo to g. Kusterniku preveč in v svojem prijateljstvu je g. Arnuša pri konferenci nazival, da je „taktlos“. Učitelj Dorfer pa je to besedo s svojimi pripombami zapisal v protokol. G. A. se seveda pritoži čez tako postopanje, kar je po naših mislih popolnoma pravilno, in zahteva, da se naj zabiči Kusterniku, da v bodoče opušča take priimke. Zdaj pa je seveda zopet ogenj v strehi, ker se ta-le Arnuš še zmerjati ne da! Kakor slišimo, je ta pritožba v Borovljah naredila strašno jezo in g. K. je besedo „taktlos“ skušal opravičiti s tem, ker je baje A. enkrat hotel psa prignati v šolo (Arnuš je prišel samo nekaj vprašati); Čankov pes je leto in zimo ležal v šoli. Kaj je po Kusternikovi logiki Čanko? — Neki kmet se je pritožil (kdo?), ker mu je A. pretepel otroka. G. Kusternik, ali je bil to Frakl? Ali se spominjate, kolikokrat ste gosp. Arnuša učili: „Nur holzen, fest, im Konferenzzimmer!“ O tepenju le naj v Borovljah posebno g. K. prav tiho govori. Da je pozabil otroka v šoli, je že mogoče, saj še to učitelji na Dunaju pozabijo, ko grejo na počitnice in puste otroke zaklenjene v šoli. Ali pa je sploh to „taktlo“? Ali zastopite toliko nemški, da razumete besedo „taktlo“? Kar se tiče tistega „verfluchter Kerl“, je naša misel ta: Če bi že g. Arnuš sploh kaj takega mislil in rekel, bi pa v svoji previdnosti Kusterniku zadnjemu na svetu pravil tako iz trte izvite basni. Če bo treba, pa še drugokrat več. Upamo samo, da g. Arnušu zavoljo tega v tujini ne bodo rastle sivi lasje.

Borovlje. (Pogreb.) Dne 29. majnika smo izročili materi zemlji Mihaela Primika, delavca pri tukajšnjih tovarnah. Pokojnik je bil zaveden Slovenec in dober pevec pri podljubeljskem pevskem društvu. Pokojniku v slovo je zapelo podljubeljsko pevsko društvo združeno z boroveljskim zborom pod vodstvom našega vrlega organista krasno nagrobno „Blagor mu“. Za veliko let sem so se tukaj pele samo nemške nagrobnice; zato so bili Nemci silno radovedni na naše pevce. Prav veliko jih je prišlo poslušati. Vsi poslušalci so bili kar iznenadeni nad izurjenimi glasovi in krasnim izvajanjem. Iz nežnega pianissimo se je razvil najveličastnejši fortissimo, tako da smo bili kar očarani nad tako preciznim izvajanjem pod tako spretnim vodstvom. Srčno želimo, da bi ob takih prilikah naši pevci večkrat nastopili, da bodo tudi naši nasprotniki spoznali krasoto slovenskih pesmi. Pevskemu društvu „Edelweiß“ bi pa svetovali, da svoje nagrobnice kar pri Marksu poje, ker take blamaže, kakor so jo pred kratkim doživeli pri nekem pogrebu, jim več ne privoščimo.

Borovlje. (Šola in luteranstvo.) Naš trg napreduje v vsakem oziru, tudi pri številu otrok. Še ne stara velika šola je premajhna, tako da jo bodo letos za eno nadstropje povišali ter jo razširili za kakih pet razredov. Radovedni smo, ali bodo tudi „Turnsöl“ kaj pre naredili, da bo še bolj primeren za protestantske slovesnosti, ki se znanprej ne bodo obhajale več v gostilni „pri pošti“, ampak v naši ljudskošolski telovadnici. G. nadučitelj Kusternik naj bi kmalu šel delat kurz za pastora, da bo v Borovljah potem on prevzel to službo, ker se bo

še vršila v telovadnici. Vnet je za Lutra že zdaj z vso dušo in vsem svojim debelim telesom. Ravno on se je pri seji krajnega šolskega sveta najbolj zavzemal za to, da se je dovolilo luteransko bogoslužje v prostorih našega šolskega splotja. Službo mežnarja bo baje opravljal gosp. dr. Maurer, za organista pa je neka učiteljica, tudi goreča protestantinja. Kaj ne, da imajo protestantje v boroveljskem učitelstvu lep proodrimovski aparat? Tako se v naših, na slovenskih tleh stoječih in od katoliških davkoplačevalcev vzdržanih šolah širi nemško luteranstvo. Naj bi si kaj podobnega dovolili katoliki v kaki luteranski šoli na Pruskem, pa bi videli, kak vihar bi se vzdignil zoper nje. Tukaj v izključno katoliških krajih pa naj to mirno gledamo? Kako je našemu šolskemu vodji zoperno vse, kar je katoliškega, kaže dejstvo, da je, kakor smo zvedeli, našemu gosp. kaplanu o priliki letošnjega prvega sv. obhajila zagotovil, da znanprej ne da več prostora na razpolago, da bi se tam prvobohajanci zbirali za sprevod v cerkev. Kaj ne, g. Kusternik, katoličanstvo iz šole, luteranstvo pa noter!

Podljubelj. Velezaslužni g. J. Arnuš se zdaj zdravi v Iki ob morju. Pri njegovem zdravljenju mu voščimo, da bi kmalu popolnoma okreval. Podljubelj oskrbuje tačas č. g. kaplan iz Borovelj.

Sele. (Občinske volitve.) Po vročem volilnem boju, ki so ga nasprotniki pripravljali pol leta z vse mogočimi lažmi, smo v nedeljo, dne 29. m. m., vendar le zmagali. V tretjem razredu smo popolnoma zmagali, kljub silnemu pritisku od strani gozdarjev. V drugem razredu je prišlo do srečkanja in je župan srečno izvel tri naše odbornike. Tako imamo sedem odbornikov. Prvi razred smo hvala dvema izdajalcema izgubili. Takoj po volitvi so mogočni streli naznanjali, da je poštenost vendar premagala. Opomnimo, da so se od strani nasprotnikov godile silne nepostavnosti. Komisar je — seveda — vsako pooblastilo nasprotnikov odobril. Ker pa vse vkup nasprotnim agitatorjem ni nič pomagalo, so jo iz Sel odkurili. Tako ves denar, ki ga je „Südmarka“ vrgla v Sele, ni imel uspeha, kakršnega so nasprotniki pričakovali. „Freie Stimmen“ so svojim backom že naznanile zmago nasprotnikov, pa to je bilo le — kislo grozdje!

Timenica. (Nesreča v zvoniku.) Dne 18. vel. travna je bil ob 9. uri pogreb šestletnega otroka Franciške Valher. Rupratov sin Boštjan, učenec drugega razreda in ministrant, se je pri tej priliki podal na ogled mrliškega sprevoda, da bi pravočasno se začelo zvoniti. Ko je videl ta opazovalec pri oknu, tik ure v zvoniku, da se pogreb bliža že proti cerkvi, se je naglo obrnil in hoteč naglo obvestiti svoje tovariše, da bi začeli zvoniti, je zgrešil lestvo in padel 7 metrov globoko med spodaj čakajoče male zvonarje. Strah in groza se poloti vseh tovarišev tega ponesrečenca. Hitro se je podal cerkovenik g. Ferlič na kraj nesreče, kjer je videl nezavestnega učenca in ga prenesel v žagrad jokajočega vsled bolečin. Da bi se temu nesrečnežu hitro opomoglo, ga je g. cerkovenik spravil v svoje stanovanje, kamor je prišla prestrašena mati in sestra tega reveža. Kmalu se je spoznalo, da je desna rama pri padcu največ trpela, pa ni bilo kake nevarne poškodbe. Očividno je pri tej nesreči čudež, da se ni zgodilo kaj žalostnejega. Prenagljena novica je v bližnjih Otmanjah napotila nekega Otmanjčana, da je prišel isti večer že k sedmini, kjer je pa našel isti že smehljajočega se malega Boštjana. Čestitamo dobrim starišem malega Boštjana, da jih ni zadela bridkejša žalost; mlademu Boštjanu pa naj bo ta padeč v slavno vstajenje in zahvalo angelu varihu.

Bekštanj. (Nemškutarski liberalci) so pri zadnjih občinskih volitvah lovili glasove slovenskih kmetov na vse mogoče načine. Največ so jih ujeli v svoje mreže z lažmi. Temu se nismo čudili, ker je laž že star pripomoček, ki se ga nemškutarski liberalci najraje poslužujejo. Čudili smo se pa, da so se tako mogočni gospodje kakor je gospod Pökič, pri agitaciji tako ponižali, da so hodili po agitaciji od hiše do hiše v Teharčah in Dičjivasi. Spremljal je pa Pökiča na tej misijonski poti neki — Bovčan. Tudi pristna germanska kri! Seveda je ta mož agitiral le zato, ker v gostilni rad sedi pri boljši mizi. Za manjše kmete in delavce mu ni mar. Pökič pa je pridno študiral, kako bi več denarjev dobil za „Südmarko“, ki naseljuje protestante na posestva katoliških Slovencev. Naši liberalci sploh pridno nabirajo za „Südmarko“, ker menijo, da jim bo pomagala, če bodo prišli na boben. Tudi nekdanji mogočni „fortšritlar“ v Mlinarah je zelo napredoval v rakovem „fortšritu“; ko je pa dogospodaril, je prosil „Südmarko“ za podporo, pa je ni dobil. Liberalci so se pred volitvami strašno zgražali nad Slovenci. Oh, ko bi ti ljudje vendar najprej pred svojim pragom po-

metli smeti, ki jih je vse polno, potem le naj gredo gledat na slovenske prage, če najdejo tam kak prašek. Spominjamo jih le na plese v postnem času! Kmalu nato pa smo doživeli en konkurs in eden od liberalcev je šel iskat smrti pod vlak. To so liberalni sadovi. In kdor si takih sadov želi, naj le hodi pridno z liberalci, naj voli z njimi, zapravlja z njimi po gostilnah denar, prireja v postu plese, skratka, naj dela to, kar delajo nemškutarski liberalci, in prepričan naj bo, da bo kmalu sam doživel — liberalne sadove. Mi Slovenci ostanemo seveda pri stari veri! Nemškutarje pa ne zavidamo za „Südmarkino“ vero!

Železna Kapla. (Smrtna žetev.) Neizprosna smrt je tekom 14 dni trikrat posegla v povsod priljubljeno Kupičevo hišo v Remšeniku in ugrabila iz nje očeta in mater ter edinega sina, ki je umrl nagle smrti. Dne 13. maja prišel je klicat na spoved bolnemu očetu, in drugi dan nato ležal je že na mrtvaškem odru. Ta pretresljiv dogodek je vrgel tudi skrbno mater na bolniško posteljo. Za sinom umrl je oče, dne 24. maja in štiri dni navrh še mati. Velikanska udeležba pri vseh treh pogrebih je pričala o priljubljenosti rajnkih. Bog tolaži žalujoče sorodnike, rajnkim pa bodi mil sodnik in bogat plačnik!

Želinje pri Velikovu. Dne 22. maja pokopali smo pridno, zelo zglodno deklico, šolarico, pd. Trbosovo Zaliko. Po dolgi in mučni bolezni, jetiki, poklical jo je v nebesa nebeški ženin. Ganljivo je bilo, s kako pobožnostjo je sprejemala svete zakramente. Smrti se ni bala nič. Dolga vrsta pogrebcev, med njimi tovariši šolarji, jo je spremljala na pokopališče. N. p. v m.!

Žitaravas. (Kmetom-posesnikom žitarske občine v preudarek.) Spomnimo se danes nazaj na praznik sv. Rešnjega Telesa. Obhajali smo ga iz cele žitarske občine skupaj v Žitarivasi. Ljudstva iz obeh župnij Žitarevasi in Št. Lipša je bilo ogromno. Neka višja moč prevzame človeka, ko vidi toliko ljudstva skupaj, le z enim namenom „skazati čast svojemu Zveličarju“. Ako pa si se pri sprevodu le malo ogledal, opazil si lahko, da manjka enega, namreč tistega, katerega spoznavajo nekateri naši ljudje za najboljšega moža in kot takemu zaupajo vse, in to je naš župan g. Fric Sajfric. Srce more zaboleti človeka, ko vidi, da to ljudstvo, ki ob enakih praznikih brez izjeme pokaže svoje globoko versko prepričanje v goreči molitvi, a v javnem svojem življenju si izvoli za župana moža, kateremu se ne zdi vredno, da bi vsaj enkrat v letu šel v cerkev, ko vendar na praznik sv. Rešnjega Telesa celo oblast ukazuje nekaterim iti v cerkev in se udeležiti procesije. Ko smo preteklo leto, ko je prestopila njegova hči k protestantom, opozarjali na ta dogodek tiste, ki z roko držijo rožni venec, a z jezikom ližejo Sajfricu pete, so se izgovarjali, da za to ne more Sajfric prav nič. Vprašamo pa se danes lahko: Bo-li Bog čudeže delal, da bo kateri od njegovih otrok po njegovem zgledu hodil v cerkev? Pustimo rodbino g. Sajfrica kot tako sicer pri miru, ali nekaj drugega je, kar hočemo s tem povedati. Ako katoličan voli brezverca ali luterana, ne more imeti nikdar mirne vesti! Res čudno je na svetu. Brezverec ne bo volil nikdar vernega katoličana, katoličani ponekod pa z vso silo volijo le brezverca!

Podravlje. (Nekaj za čebelarje.) V nedeljo, 6. junija, popoldne ob 3. uri, se vrši pri „Glažarju“ ustanovni občni zbor podružnice „Slovenskega osrednjega čebelarskega društva v Ljubljani“. Predava g. A. Likozar iz Ljubljane.

Št. Lenart pri sedmih studenih. (Razne stvari.) Lepo je zdaj pri nas. Sadje je sicer že ocvetelo, ali kakor kaže, bo nam pripravilo lepo jesen. Travniki in detelje se tudi lepo razvijajo. Rži so v najlepšem stanju in nam veliko obljubujejo. Dobro je bilo za rast sedanje vreme; vigradno solnce in dobrodejni dež sta se ves čas menjavala in poživljala zemljo. — Ob prijetnem vremenu smo imeli za praznik presv. Rešnjega Telesa pranganje. Vse se je lepo vršilo; samo nekaj se je pri nas zgodilo, česar v drugih farah gotovo niso videli: Učitelj je imel pri procesiji zraven šolarjev klobuk na glavi (pri evangelju ga je snel). Nas je to z jezo in žalostjo napolnilo. Z jezo, ker to žali naše katoliško verno srce, katoliško mišljenje in prepričanje. Vera je in mora nam biti nad vse draga in ljuba; žalost pa je nas obšla, ker smo prisiljeni takemu učitelju otroke k pouku pošiljati. Z možem smo bili prej zadovoljni, in otroci so se od njega gotovo veliko učili; pa to dejanje nam je vzelo precej zupanja do njega. Sicer pa upamo, da je bilo to prvi in zadnjikrat.

Št. Lenart pri sedmih studenih. (Mi Zilani!) Mi Št. Lenartčani smo Zilani, ker tudi mi v Zilski dolini prebivamo. Zato pa smo si tudi z drugimi Zilani malo v zlahti in smo tudi mi radi veseli in ljubimo raj; enkrat imamo ga

na Ločilu, drugokrat v Podturji, Radnjivasi ali pa pri Rogajah. Tako gre pri nas vsako nedeljo „lušno“ naprej. Enkrat ga priredi kak gostilničar, potem „fajerber“; včasih je „buršenkränzchen“, drugokrat „gemütliche Tanzunterhaltung“. Kaj bo pa k temu rekel pameten in trezen človek? Bo on veselje, pred vsem pošteno veselje zavrgel? Mislim, da ne, če ni prenapet. Vendar pa naše „veselo“ življenje nihče ne bo mogel odobravati, ker ga je preveč, ni več samo razvedrilo, ampak bolj razposajenost in izgubi s tem svojo poštenost. Zdi se mi tudi, da se zavoljo tega Zilani tako težko vzdigujemo in ne moremo za drugimi koroškimi Slovenci. Potem pa to škoduje tudi našemu premoženju in — dušam. Za „fajerber“ ali gasilno društvo bi pa bolj pametno in koristno bilo, če bi namesto „balov“ ali veselje prirejalo večkrat prave gasilne vaje. Bog nam daj pravo pamet.

Št. Lenart pri sedmih studencih. (Komet.) Halleyev komet, ki ga že tako dolgo iščemo, smo videli prav lepo s prostim očesom, še lepše seveda z glažem, dne 31. majnika ob 1/2 10. uri zvečer na pravo roko (jugozahodno) od Strmca.

Društveno gibanje.

„Slovensko delavsko društvo za Celovec in okolico“ priredi v soboto dne 4. rožnika, ob 8. uri zvečer, mesečno zborovanje v benediktinski kleti.

Kostanje. Izobraževalno društvo na Kostanjah priredi v nedeljo, 12. junija, zborovanje pri Neuwirtu ob 2. uri popoldne. *Odbor.*

Prevalje. Dne 5. junija ob 1/2 3. uri popoldne uprizorijo dekleta „Slov. kat. izobraževalnega društva“ pri g. Kristanu prelepo igro s petjem „Dve materi“. Svirali bodo tudi tamburaši. Vstopnina 30 vinarjev. Ker je čisti dobiček namenjen v prid mladega društva, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi

Medgorje. Tukajšnja Marijina družba priredi dne 12. rožnika t. l. ob 2. uri popoldne na odru na župnijskem vrtu igro: „Ljudmila“ (žaloigra v petih dejanjih), prvokrat na Koroškem. Kmečki fantje uprizorijo takoj navrh igro: „V ječi“ (veseloigro v enem dejanju). Vmes bodo povabljeni pevci zapeli nekaj lepših slovenskih pesmi. Najbrž prid tudi govornik iz Celovca: Vstopnina: 1 krono za sedeže za dobrodelen namen. K obilni udeležbi vabi vse

Izobraževalno društvo na Radišah priredi v nedeljo, dne 5. junija, svoj redni mesečni shod ob 3. uri popoldne v svojih navadnih prostorih. Poročal bo g. dr. Cukala o Rimu pod zemljo ali o katakombah. Člani in članice, vsi na shod!

Železna Kapla. Katol. slov. izobraževalno društvo v Železni Kapli priredi v nedeljo, dne 5. junija t. l., „pri Bošteju“ po blagoslovu mesečno zborovanje. Na sporedu je dr. Krekova igra „Tri sestre“ ali „mož je glava“, govor g. urednika Smodeja „o naši narodni obrambi“ in petje domačega zbora. Vstopnina za ude 20 vinarjev, za neude 40 vinarjev. K obilni udeležbi vabi domačine in sosede

Št. Lipš. Kat. slov. izobraževalno društvo v Št. Lipšu priredi v nedeljo 12. junija t. l. v gostilni pri Habnerju svoje mesečno zborovanje. Začetek ob 3. uri popoldne. Poučen govor, potem igra „Turški križ“. K mnogostevilni udeležbi vabi vljudno vse prijatelje našega društva

Vogrče. V nedeljo, dne 12. junija, priredi naše izobraževalno društvo popoldne po blagoslovu v novi dvorani „Škofove“ gostilne mesečno zborovanje z igro „Tri sestre“. Svirajo šmihelski tamburaši. K najobilnejši udeležbi vabi

Gospodarske stvari.

Krompir.

Prav mnogokrat se čuje, da nam je Amerika v krompirju dala neprecenljiv dar. Že v ljudskih šolah se nči mladina, kako se je pri nas šele polagoma udomačil ta sadež. Strokovne in druge prirodpisne knjige nam vedo povedati, da je krompir tisti pridelek, ki nam je zadnje občno lakoto odpravil ter da se nam dandanes ni več bati te občne nadloge. Vsakdanji živež je nam vsem krompir in ne le ljudem, ampak tudi živalim. V prav mnogih slučajih se izdelujejo iz krompirja tudi tehnični pridelki. Odveč bi bila tedaj vsaka nadaljna razprava o koristi in važnosti krompirja. Manje pa so bralcem znani podatki, koliko krompirja se pridelava, recimo pri nas v Avstriji, in da smo še bolj radovedni, koliko ga pridelamo v slovenskih deželah?

Statistični podatki c. kr. poljedelskega ministrstva za l. 1908 nam podajo te-le številke:

V tem letu se je pridelalo v Avstriji na površji 1,249.682 ha 129,507.906 kvintalov, ki reprezentuje 1 q po 6 kron računjen vrednost: 877,047.436 kron, t. j. približno 900 milijonov kron.

Na Kranjskem se ga je v tem letu pridelalo na 23.180 ha 2,451.022 q v vrednosti 14,706.122 kron t. j. približno 15 milijonov kron.

Na Štajerskem se ga pridelava na 34.804 ha 2,804.902 q v vrednosti 16,829.412 kron t. j. približno 17 milijonov kron.

Na Koroškem se ga je pridelalo na 7753 ha 609.908 q v vrednosti 3,659.448 kron t. j. tri in pol milijona kron.

Na Goriškem se ga je pridelalo na 4636 ha 347.064 q v vrednosti 2,182.364 kron t. j. dva in en četrt milijona kron.

V Istri in v okolici Trsta: 7501 ha 154.474 q v vrednosti 926.844 kron t. j. skoro 1 milijon kron.

Vsa predlanska letina krompirja je tedaj znašala samo na Slovenskem vrednost blizu 38 milijonov kron.

Vrednost krompirjevega pridelka daleko nadkriljuje vrednost vinskega pridelka in ako pomislimo, koliko pouka, koliko podpor itd. se izda za pospeševanje vinogradništva, kako je pa vse tiho pri krompirju, tedaj moramo biti hvaležni materi naravi, da nam nad sadež ne pošlje kake nadloge.

Naši predniki so imeli s krompirjevim sadežem velik križ. Bil je čas, ko so dvomili, če bode ta pridelek še obstal. Ta kriza se je sicer srečno premagala. Kažejo se pa simptoni, da tudi na tem sadežu ni vse zlato, kar se sveti. Na mnogih krajih se pritožujejo kmetovalci, da jim peronospera dela veliko škodo, da je krompir slabši in zlasti letos je čuti, da ga ponekod ne bodo imeli sposobnega za seme. To je slabo znamenje.

Na eni strani kaže nam to nebrižnost kmetovalcev, ker ne obračajo temu pridelku dovolj pozornosti in to zlo leto za letom mirno prenašajo, ne da bi se brigali za odpomoč. Na drugi strani nam napoveduje bodočnost, ko bomo morali v prihodnje temu sadežu bolje postreči, če bomo hoteli od njega dobivati dosedanje dohodke — torej imeli bomo tudi s to kulturo večje stroške.

Ne da bi hoteli plašiti ne kmetijski stan in ne poklicane činitelje, eno je pa gotovo, kar moramo takoj storiti in to je 1. pri odbiranju semenskega krompirja moramo biti silno izbirični, t. j. da odberemo le najboljše vrste krompirja ter da njive pravilno v poletnem času oskrbujemo, in 2. da začnemo povsod tudi krompir z razredčeno raztopino modre galice škropiti. To se sme in mora od nas terjati. Kjer gre za najvažnejši ljudski živež, ni čakati do zadnjega trenutka ali ko je že prepozno, ves kmetijski stan je treba poučiti na najbolj izdaten način, kako je pravilno ravnati s krompirjevim sadežem, da se nam ohrani v dosedanji dobroti in množini. Sedaj je početak bolezni, v kalu se vsaka stvar lažje in hitreje omeji, kakor pa pozneje, ko bo škoda že velikanska ter se ne bo dala tako lahko odvrniti. Opozarjati je treba na pretečo nevarnost, da se store primerni koraki v obrambo tega pridelka, ki nam je nenadomestljiv. Ponekod naj „aleluja“ še vedno spominja na one težke čase naših prednikov, ko še niso pridelavali tega sadeža.

Zeleti bi bilo, da bi se pridelovanju krompirja, ki je tako velikega narodno-gospodarskega pomena, posvetila večja pozornost. Pri predavanjih, ki jih imajo kmetijski strokovnjaki. potom tiska itd. naj se vpliva na naš kmetijski stan, da bo v bodoče z večjo pazljivostjo okrhoval in gojil ta neprecenljivi dar Amerike in odpravil pretečo nevarnost.

Lapajne v „Narodnem Gospodarju“.

Nekoliko o napredku v naši živinoreji. Večkratni slučaji in vsakdanja izkušnja mi je že večkrat vzbujala misel, da opišem nekoliko stališče naše živinoreje. Mnogo se piše po časnikih in knjigah, in veliko se predava o živinoreji in živinozdravilstvu, pa kakor izkušnja uči, se o posebnem napredku v tej zadevi še ne bi smelo govoriti. Poglejmo nekoliko v naše hleve. Mnogo vasi bi mogel prehoditi in naletel bodeš na vasi, katere so bile pred kratkim po ognju uničene ter stoje čisto nova poslopja. Človek bi mislil: Tu je vse novo, gotovo bo tudi vse pravilno ter zdravju primerno postavljeno. Pa jako se motiš; vse narobe je! Za hlev je prva potreba, da je v toliko pravilno visok, da se more po potrebi zračiti, to je pa le mogoče, če so izven zračnih lukenj tudi okna tako visoko napravljena in v taki obliki, da živali ne trpe prepaha, in ta pogrešek nahajamo povsod. V desetih dneh postanejo hlevi soparni ter povzročajo krvne bolezni. Ako pa

hočeš tak hlev zračiti, ki ni za to primerno urejen, izpostaviš živino v nevarnost prepaha. Tukaj se nahaja velika napaka in kdo je to kriv? Zdaj se je začelo hleve betonirati in zopet se pokažejo slabi nasledki. V več krajih se napravi pregledka tla, v več krajih preveč strma tako, da živali preveč nazaj visijo. Tako se delajo napake naprej in ni faktorja in oblasti, ki bi v tej zadevi stopila na noge. Vedno popravljajo stare hleve ter napravljajo nove, a vedno v starih grehah naprej. Škoda, ki se zastran nepravilnih hlevov povzroča, ni majhna. Pravilno postavljene duri, zračne luknje in okna ter prava visočina hleva so imenitna vprašanja za živinorejo. — Na koga pa naj se zvrne krivdo, da se v tej zadevi nič ne stori? Kakor izkušnja uči, tukaj ne pomagajo knjige in časniki, za to mora biti postava na en ali drug način; naj se zahteva od stavbenih mojstrov pravi izpit ali pa se mora po občinskih zastopih zahtevati načrt od vsake take stavbe, kateri naj bo po dobro izkušenih organih vestno pregledan, in ne, kadar stavba že stoji, še le odobren. — Živali boleznih varovati je namreč veliko lažje, kakor bolne ozdravljati. — Nadalje, kaj pa če živina oboli? Tudi o tej zadevi se mnogo piše in predava, pa vsakdanja izkušnja nas uči, da če ni posestnik sam v živinozdravilstvu vsaj toliko izurjen, da more v vsaki sili se zanesti na svojo lastno pomoč, je ozdravljanje živinčeta, predno pride živinozdravnik, že zamujeno. Zato pa bi bili jako potrebni in koristni živinozdravniški tečajji, kateri naj bi bili tako vpeljani, da se jih more udeležiti vsak, kateri ima za to nekoliko zanimanja ter že nekoliko izkušnje v tej zadevi, ter naj bi se ta zamuda tudi primerno odškodovala. Po tej poti bi se dalo živinoreji mnogo koristiti in marsikatera škoda bi se dala odstraniti. Velike koristi bi pa uživala tudi zavarovalnica, kateri bi ne bilo treba toliko za odpadle živali plačevati. Za danes sklenem ter priporočam somišljenikom v preudarek. *Zahomski kmet.*

Pristaši, zaupniki, širite „Mir“!

Politične vesti.

Volilna borba na Štajerskem.

„Slovenska kmečka zveza“ je imela minulo nedeljo shod pri Sv. Antonu na Pohorju, na katerem je govoril vrli mladeniški organizator ob slovenskonemški meji na Spodnjem Štajerskem, gosp. Fr. Žebot. Shod je zelo dobro uspel. Na potu domov je bil govornik napaden od treh fantov. Dva sta ga obdelovala s kamenjem, eden pa z gorjačo. Ves raztrgan, krvav in ranjen je prišel le s težavo v Maribor, kjer mora ležati. „Straža“ poroča, da so bili fantje najeti od gotove liberalne strani, ki ne more pretrpeti, da S. K. Z. tako hitro napreduje. Roparski napad je bil očitno in dobro premišljen. S takimi čini se postavlja takoimenovana „Narodna stranka“ glede volilne surovosti v eno vrsto z zloglasnimi koroškimi nemčurji. Žalostno!

Volitve na Ogrskem

se vršijo v znamenju boja in krvi. V Karan Szobesi so pognali neko hišo v zrak z dinamitom. V Obrezi je bilo več volilcev kljub vojaški straži ranjenih z noži. Volitve so se začele s 1. junijem.

Zoper uporabljenje vojaštva pri ogrskih volitvah.

Krščansko-socialna stranka bo v prihodnji plenarni seji zbornice v petek vložila interpelacijo, v kateri bo protestirala, da se za ogrske volitve uporablja avstrijsko vojaštvo. Slično interpelacijo sta v brambnem odseku vložila tudi poslanec Tresič in dr. Korošec, pravtako Steiner. Na Ogrsko je odšlo tudi iz Celovca nekaj fantov 17. in 7. pešpolka.

Najbolj zdrava pijača
so svetovnoznaní alkohola prosti

Maršnerjevi šumeči limonadni bonboni

(okus malinov, citronin, jagodov, črešnjev in prvenčev) za pravo znamenite osvježujoče alkohola proste pijače.

Edino pravo s to varstven znamko.		Edino pravo s to varstveno znamko.
-----------------------------------	---	------------------------------------

Povsod se dobivajo, kjer so lepaki z varstveno znamko, ki jo ima tudi vsak bonbon. Letnih izdelkov 60 milijonov. *Lusin, dišeč Klairon, najimnitnejša sladčica v novi dobi. Bouchées à la Reine, Peppermint-Lozenges.* Vse vrste mlečnih čokolad za kuhanje in sladkarij najboljše kakovosti, najceneje pripravljene. Prvo češko akcijsko društvo tovarn za orientalsko cukrovino in čokolado na Kraljevih Vinogradih prej A. Maršner. Zaloga: Ferdinandova cesta (Platza), Vaclavski trg (proti Primasum). Dunaj, VI., Theobaldgasse št. 4.

Književnost.

P. n. poverjenikom in članom „Matice Slovenske“. Po § 3. društvenih pravil je članarino plačati v prvi polovici vsakega leta, a doslej je plačalo le 26 poverjenikov. Letos izide „Letopis“ z imenikom ter pojde v tisk s 1. julijem. Kdor bo plačal pozneje, ne more več priti v imenik. Če plačujejo ljubljanski člani že za bodoče leto, ko prejmo knjige za prejšnje, in če se Mohorjani drže roka, se ga bodo morali držati tudi Maticarji. — Oglasila za Celovec in okolico sprejema Iv. Kolenc, poslovodja Mohorjeve tiskarne, Vetrinjsko obmestje 26 v Celovcu.

Poljudna pravna knjižnica. Knjižnica 6: Predpisi o notarskih pristojbinah in zapovedanih notarskih spisih. Uredil in pojasnil dr. Ed. Volčič. Prvi natis. Cena 80 vin. V Ljubljani 1910. Izdalo in založilo društvo „Pravnik“. Tiskal A. Slatnar v Kamniku. 38 str.

Koncem tega meseca izide že napovedani VI. zvezek Pravnikove zbirke avstrijskih zakonov, ki ga je uredil dr. E. Volčič v Novem mestu. Ta zvezek obsega predpise o zapuščinah in njih davščinah, o notarstvu in o položbah (depozitih), ima 710 strani in velja v platno vezan 7 K. Ob enem izidejo posebni odtisi iz te knjige „Pristojbine o zapuščinah“, cena 1 K 20 vin. in „Sodni depoziti“, cena 1 K 80 vin. Vse te knjige se dobe po knjigarnah in pri dr. Volčiču.

Največja trgovina z oblačilnim blagom v Celovcu.

Zaradi poznejše oddaje trgovine redka prilika: Akoravno se je zadnji čas blago silno podražilo in se bo še veliko podražilo, prodajam od 10. februarja 1910 začenši blaga za več kot 250.000 kron pod tovarniško ceno. Za trgovce in krošnjarje, krojače in šivilje še poseben popust. Prosim za obilni obisk. Z odličnim spoštovanjem

Anton Renko, posestnik,
ogel Kramerjeve ulice in Novi trg v Celovcu.

Cerkvene vesti.

Pri birmi v Tinjah, dne 29. majnika, je bilo birmanih 360 otrok, na Rudi dne 30. majnika 245 in v Št. Danijelu pri Pliberku 250.

Kaj je novega po svetu.

Cesar v Bosni slovesno sprejet. Bosensko ljudstvo je sprejelo presvitlega cesarja z velikim navdušenjem in sijajem. Na tamošnje ljudstvo, ki je bilo dolgo časa takorekoč usužnjeno turškemu sultanu, je oseben obisk našega vladarja naredil velikansk vtis, zlasti njegova prijaznost. V Sarajevu se je raznesla vest, da je bil na cesarja poizkušen napad. Občinstva se je polastilo velikansko razburjenje. Pozneje se je izvedelo, da sta se sprla na Čaršiji nek Arnavt in nek Hrvat ter je prvi slednjega ustrelil. Morilec je že na varnem.

Cesar je pomilostil povodom svojega obiska v Bosni 200 kaznjencev, katerim je odpustil ostane kazni; od teh je 31 vojaških kaznjencev in 6 radi veleizdaje v Tuzli na več let obsojenih in mnogo političnih zločincev.

„Zadružna Zveza“ v Ljubljani je praznovala z letošnjim občnim zborom dne 30. m. m. desetletnico svojega obstoja. Občni zbor sta počastila s svojo navzočnostjo predsednik češke „Zadružne zveze“ poslanec Rychter in predsednik „Ustredne Jedinote“ poslanec Dwofak. Denarni promet je znašal lani 84,956.334 K 20 v. V „Zvezi“ je včlanjenih 543 zadrug, in sicer 355 posojilnic, 87 konzumnih zadrug, 51 mlekarških zadrug, 47 obrtnih in raznih drugih zadrug in tri „Zveze“. S Koroškega je pri „Zvezi“ 18 članic. Delokrog „Zveze“ se je raztegnil daleč doli na jug po Istri in Dalmaciji. Na gospodarskem polju se bomo Slovenci in Hrvatje najprej zedinili. Načelstvo „Zadružne zveze“ se je sledeče sestavilo: Predsednik dr. J. Krek, drž. in dež. poslanec v Ljubljani; 1. podpredsednik Josip Šiška, kanonik v Ljubljani; 2. podpredsednik Matija Kump, c. k. stotnik v pok. v Ljubljani; načelstveni ravnatelj Ivan Traven v Ljubljani; prisedniki: dr. Ante Alfirevič, profesor, Spljet; Anton Belec, župan v Št. Vidu nad Ljubljano; dr. Josip Hohnjec, profesor v Mariboru; dr. Matko Laginja, državni in

dež. poslanec v Pulju; Janez Jovan v Ljubljani. V odboru so iz Koroškega: Josip Nagele, posestnik v Št. Jakobu v Rožu; Josip Dobrovč, kanonik v Velikovcu in Franc Smodej, urednik v Celovcu.

Sijajna slovenska zmaga na Štajerskem. Pri Sv. Jakobu v Slov. goricah ob narodni meji, ki že nad 20 let ni imel narodnega župana, je prišel v slovenske roke. V vseh treh razredih so sijajno zmagali Slovenci, nemškutarji so sramotno pogoreli. Vsi občinski odborniki, 18 po številu, so zavedni Slovenci. Veselimo se zmage vrlih bratov Štajercev! Koroški Slovenci, kako dolgo bomo še mi sužnji odpadnikov na domači zemlji?

Nemško hajlovsko društvo za Nemce v tujini je zborovalo pred kratkim v Reznu na Bavarskem. Udeležili so se ga tudi Nemci — iz Avstrije. Tudi „Schulverein“ je bil zastopan. Generalni tajnik Geiser je poročal, da šteje društvo 44.000 članov, dohodkov pa ima 300.000 mark. Od teh se je poslalo v Avstrijo 200.000 mark. Zavsem je izdalo društvo 3 milijone mark. Tako se takajo nemške marke čez nemškoavstrijsko mejo v našo domovino, ponemčujejo Slovane in pripravljajo tla za Vsenemčijo. To izdajalsko početje naša vlada čisto mirno gleda.

Pogačar na delu. O tem poroča „Slovenec“: Minoli teden v sredo ali četrtek je nekdo vlomil v stanovanje gosp. dekana v Kranju. Zlezal je v peč, ki se kuri od zunaj, privzdignil peči vrh in se izkobacal v sobo. Vaza na peči se mu je razbila, ko je padla na tla. Črepinje je spravil nazaj v peč in deloma peč zopet pokril. Odšel je skozi vrata, ker je našel ključ v vratih od znotraj. Odnesele je 480 K, katere je vzel iz omarice, britev z belim rogom in malo brušeno ogledalo. Pregledal je pet sob, a drugega ni našel, kar bi mu bilo všeč. Način vloma in veselje do britev kaže na Pogačarja, katerega je malopreprij zasačila neka ženska pod streho v plevah. Nad Kranjem se klati že celo leto še neki drugi rokavnjač po Vojvodinem borštu in kaže orožnikom fige. Ljudje ga pogosto vidijo, pa se boje, da bi ga pravi čas ovadili. Na sličan način je hotel lani vdreti v škofjski palači v Celovcu v sobo in se je proti večeru skrivil v luknjo pri peči, kamor shranjujejo drva. K sreči pa ga je zalotil tam sluga in mu prekrizal načrt.

Gradec. Tukaj je razstavljen v takoimenovanih „Annensäle“ nasproti južnemu kolodvoru letalni stroj, katerega sta izumila brata Franc in Jožef Spiller v Egenbergu pri Gradcu. Razstava traja do 8. junija t. l. Po razstavi se bo poskusil polet. Ako se bode polet dobro obnesel, nameravata imenovana izumitelja svoj letalni stroj tudi v drugih mestih razstaviti.

„Služim“ je napis znani varstveni znak z redovnico, ki je postavno zavarovana za mazilo lekarnarja A. Thierryja proti niševim posnemanjem. „Služim v blagor trpečega človeštva“, se sme s pravico hvaliti iznajditelj, ker je lekarnarja A. Thierryja balzam in centifolijsko mazilo, kojih zdravstveni učinek je od vseh zdravniških veljakov pripoznan in nadomešča res domačo lekarno, v boleznih družinski zaklad. Na tisoče zahvalnih pisem spričuje svetovni uspeh vseh teh domačih zdravil iz lekarne angela varuha, A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Spomenik pesniku „Lepe naše domovine“, Mihanoviču, odkrijejo 7. avgusta v Klanjcu na Hrvatskem. Ob priliki odkritja spomenika bodo velike slavnosti, na katere bodo Hrvatje povabili zastopnike vseh slovenskih narodov, posebno pa še pričakujejo Slovence, pri katerih se je „Lepa naša domovina“ popolnoma udomačila.

Dr. Pattai, predsednik državnega zbora, je praznoval 1. junija 25letnico, odkar je poslanec.

Godbeni klub v Gorjah na Gorenjskem priredi v nedeljo 5. junija v prostorih restavracije g. Jožefa Žumra v prekrasnem Vintgarju veselico s sodelovanjem moškega in mešanega zbora gornjskega. Začetek ob 3. uri popoldne.

Muha rešila človeka. 29. m. m. je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Jurija Leskovca v Prevratu, občini Konjice na Štajerskem. Poslopje, ki je bilo krito s slamo, je pogorelo do tal. Škode je 3200 K. Poslopje je bilo zavarovano. Ponesrečil se ni nihče, ter so rešili tudi živino. Na izreden način pa je odšel lastnik gotovi smrti. Nekaj minut, predno je udarila strela v poslopje, je spal še na svislih. Ker ga je pa picila muha, se je zbudil in odšel vznevoljen v hišo ter se tako izognil smrti.

29 oseb obsojenih na smrt. V Peterburgu na Ruskem je bila dne 1. junija končana velika obravnava proti roparjem, ki so bili obdolženi 33 roparskih napadov in umorov. 29 oseb je bilo obsojenih na smrt, 13 obtožencev je bilo oproščenih.

Tržne cene v Celovcu

25. velikega travna 1910 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg		80 litrov (biren)			
	od	do	K	v		
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—		
Rž	—	—	18	33		
Ječmen	—	—	—	—		
Ajda	—	—	—	—		
Oves	15	50	16	57		
Proso	—	—	—	—		
Pšeno	—	—	27	93		
Turščica	—	—	—	—		
Leča	—	—	—	—		
Fizola rdeča	—	—	—	—		
Repica (krompir)	—	—	5	77		
Deteljno seme	—	—	—	—		
Seno, sladko	6	—	10	—		
„ kisló	8	—	9	—		
Slama	4	60	6	—		
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—		
Repa, ena vreča	—	—	—	—		
Mleko, 1 liter	—	24	—	26		
Smetana, 1 „	—	60	1	20		
Maslo (goveje)	2	80	3	—		
Surovo maslo (putar), 1 „	2	80	3	20		
Slanina (špeh), povoj., 1 „	2	60	3	80		
„ „ surova, 1 „	2	10	2	20		
Svinjska mast	—	—	—	—		
Jajca, 1 par	—	12	—	14		
Piščeta, 1 „	3	—	3	40		
Race	—	—	—	—		
Kopuni, 1 „	—	—	—	—		
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	40		
30 „ „ mehka, 1 „	2	70	3	—		
Živina	Počrez		100 kilogramov		Prignalo	Prodalo
	od	do	žive vage	zaklana		
v k r o n a h						
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	—	—	—	—	—	—
Junci	—	—	—	—	—	—
Krave	390	—	—	—	3	1
Telice	—	—	—	—	—	—
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	17	40	—	—	122	86
Ovce	—	—	—	—	—	—

Naznanilo.

Podpisani v ljudo naznanja slavnemu občinstvu, da se je preselil iz Hodiš v **Št. Peter pri Celovcu**, kjer je prevzel znano gostilno „Peterhof“, in prosi za obilni obisk.

Velespoštovanjem
Valentin Pavlič,
gostilničar.

Občni zbor Gospodarske zadruge v Sinčivasi

se preloži od 5. na dan 12. junija, ker je dne 5. v Sinčivasi pregledovanje konj in bi bili odborniki vsled tega zadržani.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Pliberku

registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši

v torek, dne 7. junija 1910, ob 1. uri popoldne v posojilniških prostorih v „Narodnem domu“.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1909.
4. Volitev po enega člana načelstva in nadzorstva.
5. Sprememba pravil.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi **odbor.**

Kupujte narodni kolek!

Hranilne vloge

se obrestujejo po 5%.
Izdaja hranilnih znamk.

Avstr. hranilno, kreditno in stavbeno društvo

reg. zadr. z omej. por.
Centrala **Dunaj**, VI., Theobaldgasse 4.

Državna kontrola.

Domači hranilniki

se oddajajo brezplačno.

Varujte Vaš želodec, predno je zamujeno,

in podpirajte njegovo službo kot prebavljajoči in očiščujoči ud.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeliščno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljanje pospešujočo in lahko odvajajočo domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zopnega zaprtja, na pr. gorečico, napenjanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je **dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.**

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: **LEKARNA**

B. FRAGNER-ja, c. in kr. dvornega dobavitelja, „Pri črnem orlu“, **PRAGA, Mala strana 203**, vogal Nerudove ulice.

Po pošti se razpošilja vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljavti K 1-50 se pošlje mala steklenica, za K 2-80 velika steklenica, za K 4-70 dve veliki steklenici, za K 8-— štiri velike steklenice, za K 22-— 14 velikih steklenic poštne prosto na vse postaje avstro-ogrške monarhije.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogr.

Organist in cerkvenik

(cecilijanec), oženjen, z majhno družino, rokodelc, si išče službe na Koroškem, najljubše na Spodnjem Koroškem. Sam dober pevec, kakor tudi žena, in že več let službuje z dobrimi spričevali, je zmožen učiti in voditi pevska kakor tamburaška društva, sprejme vsako službo ter je nastopi lahko takoj, ker živi v zdravstvenih zadevah zasebno. Več pove **Fr. Bernoth** v Jesenicah na Gorenjskem.

Louske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Hišo naprodaj

ima **Janez Wieser** pd. **Jožef** na **Št. Janžkih Rutah**. Travnikov je blizu 9, njiv in gozda pa 21 oralov. Poslopje je še v dobrem stanu, voda pri hiši in svoj mlin. Kupcem daje pojasnila lastnik sam, **pošta Svetnaves v Rožu na Koroškem**.

● Vsakovrstne slamnike ●

priporoča gosp. trgovcem in slavnemu občinstvu

Franc Cerar

tovarna slamnikov v Stob-u, pošta Domžale.

Cene primerne, postrežba točna.

Na zahtevo cenik poštne prosto. Svoji k svojim.

! Slovensko podjetje!

Franc Souvan sin

Ljubljana, Mestni trg št. 22 in 23

Tiskana in tkana bombaževina

Bela in rjava kotenina

Domače in angleško sukno

Francoska svila

Modno blago iz prvih tvornic

Najboljše češko platno

Popolne opreme za neveste

Oprave za hotele in stanovanja

Največja zaloga preprog

Solidna postrežba!

Nizke cene!

Cerkveni smrekov gozd

v Svečah,

v premeri 1 orala in 825 □ sežnje, prodaja se prostovoljno na licu mesta

dne 16. junija 1910, ob 1/2 5. uri popoldne.

Izključna cena 2275 kron. Natanjnejša pojasnila daje g. **Gregor Pak**, cerkveni ključar v Zgornjih Krajah, p. Bistrica v Rožu.

Vabilo.

Hranilnica in pogojilnica za Belo in okolico v Železni Kapli

privedi svoj

letni občni zbor

dne 19. junija 1910, ob 1. uri popoldne, v pisarni belske občine na trgu v Železni Kapli.

Dnevni red:

1. Poročilo o letnem računu.
2. Volitev odbornikov.
3. Slučajnosti.

Odbor.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu

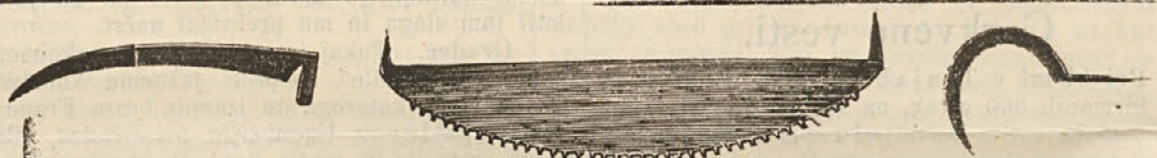
ima sledeče tiskovine na prodaj:

Za občinske urade:

Poselske knjižice vsled poselskega reda za vojvodino Koroško z dne 19. sušca 1874, slovensko-nemške, 8°, 64 strani, vezan iztis po	K — 24
Red za točenje (Schankordnung), Slovensko-nemški, v velikosti 62 × 48 cm, iztis po	— 20
Dovoljenje za godbo, slovensko-nemški, folio, 100 iztisov	1-60
Domovinski list, slovensko-nemški, folio, 100 iztisov	2-40
Spričevalo uboštva, slovensko-nemški, folio, 100 iztisov	2-—
Živinoogledni zapisnik, slovensko-nemški, fol. (4 strani), 100 iztisov	4-—
Živinoogledni list, slovensko-nemški, 4°, 100 iztisov	1-20
Prejemni list, slovensko-nemški, 4°, 100 izt.	1-60
Poziv gledé tožb, slovensko-nemški, 4°, 100 iztisov	1-20
Poziv gledé opravičevanj, slovensko-nemški, 4°, 100 iztisov	1-20
Mrtvaški ogledni list, slovensko-nemški, 4°, 100 iztisov	1-60
Glasovnice za volitev občinskih odbornikov, slovensko-nemški, 4°, 100 iztisov	1-40
Glasovnice za volitev namestnikov v občinski odbor, slov.-nemški, 4°, 100 iztisov	1-20
Pooblastilo za občinske volitve, slovenska in nemška, folio, 100 iztisov	1-60
Dolžno pismo za posojilnice, slovensko, folio, 3 strani, 100 iztisov	4-—
Kmetijski dnevnik, slov., za en mesec, iztis po	— 80

Loterijske številke 28. majnika 1910:

Gradec 67 80 57 27 59
Dunaj 70 20 28 49 56

J. B. HAFNER

trgovec z železnino „pri zlati kosi“
v Celovcu, Paradeisergasse št. 3, zraven znane „gostilne“, „tiger“

priporoča veliko zalogo vsakovrstne železnine, hišno in kuhinjsko orodje, sloveče **Bistriške kose, srpe, osla** (kamena), **motike, žage, pile**, trpežno pozlačene **nagrobne križe** itd. Vse po najnižjih cenah. Prosim za obilni obisk.

Lekarnarja

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch Sauerbrunn.

A. Thierry-ja balzam.

(Postavno zavarovano.)

Edino pristen z redovnico kot varstveno znamko.

Učinkuje proti žledenim krčem, napihovanju, zaslizenju, nerednostim v prebavanju, kašlju, pljučnim boleznim, bolečinam v prsih, hripavosti itd.

Zunanje celi rane, olajšuje bolečine. 12 malih ali 6 podvojnih steklenic ali velika posebna steklenica K 5-—.

Lekarnarja **A. THIERRY-ja** edino pristno

centifolijsko mazilo

sigurno učinkuje proti tvorom, ranam, ranitvam, še tako starim vnetjem. Dva lončka K 3-60. Naročila se naslavljaajo na lekarno angela varuha

A. THIERRY v Pregradi pri Rogatecu.

Dobiva se skoro po vsch lekarnah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 3.000.000.
Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge **4 1/2 %** od dne vloge
obrestujemo po **4 1/2 %** do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta šte. 27.

Zamenjuje in eskomptuje

iztrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavolje.

Eskomt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu in Sarajevu.

Turške srečke. Šest zrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8-— za kom. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve zrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10-— za komad.

Prodaja vsch vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.